

Палій Максим Валерійович,

завідувач кафедри кримінального права, процесу та криміналістики Київського інституту інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія»

АНТИКРИМІНОГЕННИЙ ПОТЕНЦІАЛ ДІЯЛЬНОСТІ РЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Неможна не враховувати той факт, що релігійні організації спроможні виконувати такі важливі для суспільного життя функції, як навчання та виховання, формування у віруючих законослухняної поведінки, поваги до правил співжиття, високих моральних устоїв. Крім того, релігійні організації можуть виконувати інформаційну функцію – роз'яснювати віруючим важливі події в житті суспільства, держави та церкви; регулятивну функцію – направляти енергію та сили віруючих на реалізацію важливих завдань, що стоять перед суспільством. Очевидно, що зазначені функції є профілактикою всіх видів злочинності на загальносоціальному рівні.

Тому, на нашу думку, завданнями державних органів, і в першу чергу правоохоронних, повинно бути використання потенціалу релігійних організацій у протидії негативним явищам та порокам суспільства (алкоголізм, наркоманія, СНІД, проституція тощо), у профілактиці правопорушенням та злочинам.

Відповідно до положень Соціальної концепції Української Православної Церкви, «...профілактика є можливою насамперед через виховання та просвіту, спрямовані на утвердження в суспільстві істинних духовних та моральних цінностей. У цій справі Православна Церква покликана до активної взаємодії зі школою, засобами масової інформації, правоохоронними органами. За відсутності в народі позитивного морального ідеалу жодні заходи примусу, залякування або покарання не зможуть зупинити злої волі. Саме тому найкращою формою запобігання порушенням закону є проповідь чесного та гідного способу життя, особливо в середовищі дітей та юнацтва. Окрему увагу при цьому потрібно приділяти особам, які входять до так званої групи ризику або вже скоїли правопорушення. До таких людей має бути звернено особливе пастирське і просвітнє піклування» [1].

Отже, держава повинна використовувати потенціал релігійних організацій у сфері профілактики правопорушенням та фоновим явищам.

Так, релігійні організації вживають профілактичних заходів щодо розповсюдження ВІЛ/СНІДу. Освітню і виховну роботу з дітьми стосовно ВІЛ-інфекції можна проводити в межах роботи парафіяльних недільних шкіл, спеціалізованих парафіяльних дитячих та молодіжних програм, у літніх таборах, на факультативних заняттях у загальноосвітніх школах тощо. Головна її мета – прищеплення християнських етичних принципів та орієнтирів, засвоївши які діти змогли б самостійно й відповідально контролювати свою поведінку. Освітня і виховна робота в парафії має враховувати ті реальні небезпеки, на які наражається сучасна молодь, і навчати, як їх уникати. Слід із раннього віку виховувати дітей у дусі пошани сімейних цінностей і традицій, подружньої вірності та цнотливості, милосердя і співчуття.

Необхідно також окремо зазначити, що здійснювана сьогодні державна політика у сфері боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів і психотропних речовин, зокрема, попередження правопорушень у цій сфері, є недостатньо ефективною, оскільки в її основу щодо протидії немедичному вживанню наркотиків покладено принцип зниження рівня шкоди замість орієнтації на повну відмову від вживання наркотиків, з посиленням уваги до реабілітації та ресоціалізації наркозалежних. Саме для лікування та реабілітації наркозалежних осіб можна використовувати релігійні організації шляхом створення за участю Міністерства внутрішніх справ, Міністерства охорони здоров'я відповідних реабілітаційних центрів. На нашу думку, використання потенціалу релігійних організацій у сферах профілактики правопорушень, навчання та виховання, формування у віруючих законослухняної поведінки, поваги до правил співжиття, високих моральних устоїв потребує не тільки покращення, але й якісно нового оформлення.

Слід зазначити, що серед органів державної влади – суб'єктів організаційно-правових відносин з реалізації об'єднаннями віруючих свободи віросповідання – можна виокремити органи, утворені для представництва інтересів держави саме в сфері релігій, віруючих та їх об'єднань. Такими «спеціальним» органом був Державний комітет у справах національностей та релігій, управління у справах релігій Київської міської державної адміністрації і відділи у справах релігій обласних та Севастопольської міської державної адміністрації. Основними завданнями Державного комітету у справах національностей та релігій було сприяння зміцненню взаєморозуміння релігійних організацій різних віросповідань, вирішенню відповідно до законодавства спірних питань, що виникають у відносинах між такими організаціями; сприяння у вирішенні питань, пов'язаних із зверненням

релігійних організацій щодо культових будівель, споруд та іншого майна. На сьогодні державна політика у взаємовідносинах між органами державної влади та релігійними організаціями обмежується вирішенням конфліктів та розподілом майна між релігійними організаціями. Такий формат відносин держави і релігійних організацій, виходячи з необхідності співпраці, розвитку їх партнерських відносин, вирішення міжконфесійних конфліктів і виконання ними вказаних функцій, не може виявитися достатнім.

Підводячи підсумок вищевикладеному, ми можемо зробити висновок про необхідність на законодавчому рівні закріплення за державним органом, який обіймається питаннями релігій (на сьогодні - відповідним підрозділом міністерства юстиції) повноважень координації діяльності між релігійними організаціями, органами державної влади та місцевого самоврядування таких функцій, як сприяння досягненню домовленостей релігійних організацій з органами державної влади у площині профілактики злочинності взагалі та наркозлочинності зокрема, надання необхідної допомоги в питаннях застосування законодавства про свободу совісті та релігійні організації, а також аналіз інформації про відносини держави і релігійних організацій, вивчення тенденції релігійного життя тощо.

Список використаних джерел

1. Основи соціальної концепції Української Православної Церкви. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.pravoslavuye.org.ua.